

2024/3134

13.12.2024

ROZHODNUTÍ RADY (EU) 2024/3134

ze dne 2. prosince 2024

o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 148 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽²⁾,

po konzultaci s Výborem regionů

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Členské státy a Unie mají pracovat na rozvoji koordinované strategie zaměstnanosti, a zejména na podpoře kvalifikace, vzdělání a přizpůsobivosti pracovníků a na zaměření trhů práce na inkluzivitu, odolnost a na budoucnost a jejich schopnost reagovat na hospodářské změny, v zájmu dosažení plné zaměstnanosti a společenského pokroku, vyváženého hospodářského růstu a vysokého stupně ochrany a zlepšování kvality životního prostředí stanovených v článku 3 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“). Členské státy mají považovat podporu zaměstnanosti za záležitost společného zájmu a koordinovat své odpovídající činnosti v rámci Rady.
- (2) Unie má bojovat proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci, podporovat sociální spravedlnost a ochranu, rovnost žen a mužů, mezigenerační solidaritu a ochranu práv dětí, jak je stanoveno v článku 3 Smlouvy o EU. Při vymezování a provádění svých politik a činností má Unie přihlížet k požadavkům spojeným s podporou vysoké úrovně zaměstnanosti, zárukou přiměřené sociální ochrany, bojem proti sociálnímu vyloučení, vysokou úrovní vzdělávání a odborné přípravy a ochranou lidského zdraví, jak je stanoveno v článku 9 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“).
- (3) Unie v souladu se Smlouvou o fungování EU vytvořila a provádí nástroje pro koordinaci politik zaměřené na hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti. V rámci těchto nástrojů tvoří hlavní směry politik zaměstnanosti členských států (dále jen „hlavní směry zaměstnanosti“) stanovené v příloze tohoto rozhodnutí spolu s hlavními směry hospodářských politik členských států a Unie stanovenými v doporučení Rady (EU) 2015/1184 ⁽⁴⁾ integrované hlavní směry. Hlavní směry zaměstnanosti mají poskytnout vodítka pro provádění politik v členských státech a v Unii a zároveň odrážet vzájemnou provázanost mezi členskými státy. Výsledný soubor koordinovaných unijních a vnitrostátních politik a reforem vytváří vhodnou celkovou kombinaci udržitelné hospodářské politiky, politiky zaměstnanosti a sociální politiky, která by měla přinést pozitivní vedlejší účinky pro trhy práce a společnost jako celek, podpořit hospodářskou a sociální odolnost a účinně reagovat na střednědobé a dlouhodobé výzvy, jakož i na dopady krizí, jako je pandemie COVID-19 a zvýšené životní náklady v souvislosti s útočnou válkou Ruska proti Ukrajině.
- (4) V zájmu zvýšení hospodářského a sociálního pokroku včetně vzestupné sociální konvergence, podpory ekologické a digitální transformace, posílení průmyslové základny a konkurenceschopnosti Unie a dosažení inkluzivních a odolných trhů práce v Unii by členské státy měly řešit nedostatek pracovních sil a dovedností a podporovat kvalitní

⁽¹⁾ Stanovisko ze dne 22. října 2024 (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

⁽²⁾ Stanovisko ze dne 23. října 2024 (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

⁽³⁾ Stanovisko ze dne 23. října 2024 (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

⁽⁴⁾ Doporučení Rady (EU) 2015/1184 ze dne 14. července 2015 o hlavních směrech hospodářských politik členských států a Evropské unie (Úř. věst. L 192, 18.7.2015, s. 27).

a inkluzivní vzdělávání a odbornou přípravu pro všechny, přičemž by se měly zaměřit obzvláště na zlepšování základních digitálních dovedností, zejména u znevýhodněných žáků, a na STEM (přírodní vědy, technologie, inženýrství a matematiku) ve školním a vysokoškolském vzdělávání, na odborné vzdělávání a přípravu zaměřené na budoucnost a na celoživotní prohlubování dovedností a rekvalifikaci, jakož i na účinné aktivní politiky trhu práce a lepší pracovní podmínky a kariérní příležitosti, při současném respektování úlohy a nezávislosti sociálních partnerů. To má význam obzvláště pro méně rozvinuté, odlehle a nejvzdálenější regiony Unie, kde jsou tyto potřeby největší. Nedostatky lze dále řešit zlepšením spravedlivé mobility pracovníků a účastníků vzdělávání v rámci EU a přilákáním talentů ze zemí mimo Unii. Kromě toho by měly být posíleny vazby mezi systémy vzdělávání a odborné přípravy a trhem práce a uznávány dovednosti, znalosti a kompetence získané prostřednictvím neformálního a informálního učení.

- (5) Hlavní směry zaměstnanosti jsou v souladu s novým rámcem správy ekonomických záležitostí Unie, který vstoupil v platnost dne 30. dubna 2024 ⁽⁵⁾, se stávajícími právními předpisy Unie a s různými iniciativami Unie, mimo jiné doporučeními Rady ze dne 14. června 2021 ⁽⁶⁾, 29. listopadu 2021 ⁽⁷⁾, 5. dubna 2022 ⁽⁸⁾, 16. června 2022 ⁽⁹⁾, 28. listopadu 2022 ⁽¹⁰⁾, 8. prosince 2022 ⁽¹¹⁾, 30. ledna 2023 ⁽¹²⁾, 12. června 2023 ⁽¹³⁾ a 27. listopadu 2023 ⁽¹⁴⁾, doporučením Komise (EU) 2021/402 ⁽¹⁵⁾, usnesením Rady ze dne 26. února 2021 ⁽¹⁶⁾, sdělením Komise ze dne 9. prosince 2021 o rozvoji hospodářství ve prospěch lidí: akční plán pro sociální ekonomiku, sdělením Komise ze dne 30. září 2020 o akčním plánu digitálního vzdělávání 2021–2027, sdělením Komise ze dne 3. března 2021 o Unii rovnosti: Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030, sdělením Komise ze dne 7. září 2022 o Evropské strategii v oblasti péče, sdělením Komise ze dne 1. února 2023 o průmyslovém plánu Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi, sdělením Komise ze dne 25. ledna 2023 o posílení sociálního dialogu v Evropské unii, sdělením Komise ze dne 28. září 2022 o lepším posouzení distribučního dopadu politik členských států a sdělením Komise ze dne 20. března 2024 o nedostatku pracovních sil a dovedností v EU – akční plán, rozhodnutími Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2316 ⁽¹⁷⁾ a (EU) 2023/936 ⁽¹⁸⁾, směrnicemi Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2041 ⁽¹⁹⁾, (EU) 2022/2381 ⁽²⁰⁾, (EU) 2023/970 ⁽²¹⁾ a (EU) 2024/2831 ⁽²²⁾.

⁽⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 (Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

⁽⁶⁾ Doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti (Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14).

⁽⁷⁾ Doporučení Rady ze dne 29. listopadu 2021 o metodách kombinovaného učení v zájmu vysoce kvalitního a inkluzivního primárního a sekundárního vzdělávání (Úř. věst. C 504, 14.12.2021, s. 21).

⁽⁸⁾ Doporučení Rady ze dne 5. dubna 2022 o zefektivnění spolupráce v oblasti evropského vysokoškolského vzdělávání (Úř. věst. C 160, 13.4.2022, s. 1).

⁽⁹⁾ Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 1). Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o evropském přístupu k mikrocertifikátům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 10), doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o individuálních vzdělávacích útech (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 26), doporučení Rady ze dne 16. června 2022 ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 35).

⁽¹⁰⁾ Doporučení Rady ze dne 28. listopadu 2022 o cestách ke školnímu úspěchu a o nahrazení doporučení Rady ze dne 28. června 2011 o politických snížení míry předčasného ukončení školní docházky (Úř. věst. C 469, 9.12.2022, s. 1).

⁽¹¹⁾ Doporučení Rady ze dne 8. prosince 2022 o přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči (Úř. věst. C 476, 15.12.2022, s. 1) a doporučení Rady ze dne 8. prosince 2022 o předškolním vzdělávání a péči: barcelonské cíle pro rok 2030 (Úř. věst. C 484, 20.12.2022, s. 1).

⁽¹²⁾ Doporučení Rady ze dne 30. ledna 2023 o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění (Úř. věst. C 41, 3.2.2023, s. 1).

⁽¹³⁾ Doporučení Rady ze dne 12. června 2023 k posílení sociálního dialogu v Evropské unii (Úř. věst. C, C/2023/1389, 6.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1389/oj>).

⁽¹⁴⁾ Doporučení Rady ze dne 27. listopadu 2023 ohledně vypracování rámcových podmínek sociální ekonomiky (Úř. věst. C, C/2023/1344, 29.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1344/oj>).

⁽¹⁵⁾ Doporučení Komise (EU) 2021/402 ze dne 4. března 2021 o účinné aktivní podpoře zaměstnanosti po krizi COVID-19 (EASE) (Úř. věst. L 80, 8.3.2021, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Usnesení Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030) (Úř. věst. C 66, 26.2.2021, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2316 ze dne 22. prosince 2021 o Evropském roce mládeže (2022) (Úř. věst. L 462, 28.12.2021, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/936 ze dne 10. května 2023 o Evropském roce dovedností (Úř. věst. L 125, 11.5.2023, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2041 ze dne 19. října 2022 o přiměřených minimálních mzdách v Evropské unii (Úř. věst. L 275, 25.10.2022, s. 33).

⁽²⁰⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2381 ze dne 23. listopadu 2022 o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy orgánů kotovaných společností a o souvisejících opatřeních (Úř. věst. L 315, 7.12.2022, s. 44).

⁽²¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/970 ze dne 10. května 2023, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování (Úř. věst. L 132, 17.5.2023, s. 21).

⁽²²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/2831 ze dne 23. října 2024 o zlepšení pracovních podmínek při práci prostřednictvím platformy (Úř. věst. L, 2024/2831, 11.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj>).

- (6) Evropský semestr kombinuje rozličné nástroje v souhrnném rámci pro integrovanou mnohostrannou koordinaci a dohled nad hospodářskými politikami a politikami zaměstnanosti v rámci Unie. Při sledování cíle environmentální udržitelnosti, produktivity, spravedlnosti a makroekonomické stability zahrnuje evropský semestr zásady evropského pilíře sociálních práv, vyhlášené Evropským parlamentem, Radou a Komisí v listopadu roku 2017⁽²³⁾ (dále jen „evropský pilíř sociálních práv“) a jeho nástroj pro monitorování – srovnávací přehled sociálních ukazatelů, který umožňuje rovněž analyzovat rizika a výzvy pro vzestupnou sociální konvergenci v Unii, a zajišťuje intenzivní zapojení sociálních partnerů, občanské společnosti a dalších zúčastněných stran. Evropský semestr podporuje rovněž plnění cílů udržitelného rozvoje stanovených Organizací spojených národů. Hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti Unie a členských států by měly jít ruku v ruce se spravedlivým přechodem Unie na klimaticky neutrální, environmentálně udržitelnou a digitální ekonomiku, zlepšovat konkurenceschopnost a produktivitu, zajišťovat přiměřené pracovní podmínky, podporovat inovace, prosazovat demokracii na pracovišti, sociální dialog, rovné příležitosti a vzestupnou socioekonomickou konvergenci, jakož i řešit nerovnosti a regionální rozdíly a bojovat s chudobou a sociálním vyloučením.
- (7) Změna klimatu a jiné výzvy v oblasti životního prostředí, potřeba zajistit spravedlivou ekologickou transformaci, energetickou nezávislost, vyšší konkurenceschopnost průmyslu pro nulové čisté emise a potřeba zajistit otevřenou strategickou autonomii Evropy, jakož i rozvoj digitalizace, umělé inteligence a ekonomiky platform, nárůst práce na dálku a demografické změny zásadním způsobem proměňují ekonomiky a společnosti v Unii. Unie se svými členskými státy mají proaktivně spolupracovat na účinném řešení těchto strukturálních změn a podle potřeby přizpůsobit stávající systémy a související politiky, a to s ohledem na úzkou provázanost politik členských států v oblasti ekonomiky a trhu práce. Na unijní i vnitrostátní úrovni to vyžaduje koordinovaná, ambiciózní a účinná politická opatření uznávající úlohu sociálních partnerů, která budou v souladu se Smlouvou o fungování EU a s ustanoveními Unie o správě ekonomických záležitostí a přihlédnou k evropskému pilíři sociálních práv. Tato politická opatření by měla zahrnovat podporu udržitelných investic ve všech regionech Unie, obnovený závazek provádět v náležitě poslouposti reformy a investice, které posilují udržitelný a inkluzivní hospodářský růst, vytváření kvalitních pracovních míst, produktivitu, spravedlivé důstojné pracovní podmínky, sociální a územní soudržnost, vzestupnou socioekonomickou konvergenci, odolnost a naplňování fiskální odpovědnosti. Jak je uvedeno v doporučení o učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje, systematické začlenění tématu vzdělávání a odborné přípravy do ostatních politik souvisejících s ekologickou transformací a udržitelným rozvojem v celoživotní perspektivě může podpořit provádění těchto politik. Podpora by měla být poskytována ze stávajících programů financování Unie, zejména z Nástroje pro oživení a odolnost zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241⁽²⁴⁾ a z fondů politiky soudržnosti, včetně Evropského sociálního fondu plus zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057⁽²⁵⁾ a Evropského fondu pro regionální rozvoj upraveného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1058⁽²⁶⁾, jakož i Fondu pro spravedlivou transformaci zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056⁽²⁷⁾. Politická opatření by měla kombinovat opatření na straně nabídky a na straně poptávky, a to s přihlédnutím k dopadům těchto opatření na ekonomiku, životní prostředí, zaměstnanost a sociální situaci.
- (8) Evropský pilíř sociálních práv stanoví dvacet zásad a práv na podporu dobře fungujících a spravedlivých trhů práce a systémů sociálního zabezpečení, strukturovaných do tří kategorií: rovné příležitosti a přístup na trh práce, spravedlivé pracovní podmínky a sociální ochrana a začleňování. Tyto zásady a práva udávají strategický směr Unie a zajišťují, aby přechod ke klimatické neutralitě, environmentální udržitelnosti a digitalizaci a dopady demografických změn byly sociálně vyvážené a spravedlivé a zachovávaly územní soudržnost. Evropský pilíř sociálních práv se svým doprovodným srovnávacím přehledem sociálních ukazatelů vytváří vodítko k monitorování výsledků členských států v oblasti zaměstnanosti a sociálních věcí a vzestupné sociální konvergence v Unii v rámci Evropského semestru, pro podporu reforem a investic na státní, regionální a místní úrovni a pro sladění „sociálního“ a „tržního“ prvku v současné moderní ekonomice, mimo jiné prosazováním sociální ekonomiky. Dne 4. března 2021 předložila Komise Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv (dále jen „akční plán“) zahrnující ambiciózní, ale realistické hlavní cíle Unie pro rok 2023 v oblasti zaměstnanosti v oblasti zaměstnanosti (nejméně 78 %

⁽²³⁾ Interinstitucionální prohlášení evropského pilíře sociálních práv (Úř. věst. C 428, 13.12.2017, s. 10).

⁽²⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

⁽²⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Evropský sociální fond plus (ESF+) a zrušuje nařízení (EU) č. 1296/2013 (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 21).

⁽²⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1058 ze dne 24. června 2021 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o Fondu soudržnosti (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 60).

⁽²⁷⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Fond pro spravedlivou transformaci (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 1).

obyvatelstva ve věku 20–64 let by mělo být zaměstnáno), dovedností (nejméně 60 % všech dospělých osob by se mělo každý rok účastnit odborné přípravy) a snižování chudoby (počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením by se měl snížit o alespoň 15 milionů osob, včetně pěti milionů dětí) (dále jen „hlavní cíle Unie pro rok 2030“), jakož i revidovaný srovnávací přehled sociálních ukazatelů.

- (9) Jak uznaly hlavy států a předsedové vlád na sociálním summitu v Portu dne 8. května 2021, provádění evropského pilíře sociálních práv podpoří Unii v její snaze o digitální, ekologickou a spravedlivou transformaci a přispěje k dosažení vzestupné sociální a hospodářské konvergence i k řešení demografických výzev. Hlavy států a předsedové vlád zdůraznili, že sociální rozměr, sociální dialog a aktivní zapojení sociálních partnerů jsou základem vysoce konkurenceschopného sociálně tržního hospodářství, a uvítali nové hlavní cíle Unie. Potvrdili své odhodlání v souladu se strategickou agendou Evropské rady na období 2019–2024, tedy nadále prohlubovat provádění evropského pilíře sociálních práv na unijní i vnitrostátní úrovni s náležitým ohledem na příslušné pravomoci a zásady subsidiarity a proporcionality. Hlavy států a předsedové vlád rovněž zdůraznili, že je důležité pozorně sledovat – i na nejvyšší úrovni – pokrok dosažený při provádění evropského pilíře sociálních práv a hlavních cílů Unie pro rok 2030.
- (10) Hlavní cíle Unie pro rok 2030, které uvítaly hlavy států a vlád na sociálním summitu v Portu a Evropská rada na svém zasedání v červnu 2021, pomohou spolu se srovnávacím přehledem sociálních ukazatelů sledovat pokrok při provádění zásad evropského pilíře sociálních práv v rámci koordinace politik v souvislosti s evropským semestrem. Mimoto sociální summit v Portu vyzval členské státy, aby si stanovily ambiciózní národní cíle, které by s ohledem na výchozí pozici každého členského státu měly představovat přiměřený příspěvek k dosažení hlavních cílů Unie pro rok 2030. V období od září 2021 do června 2022 předložily členské státy na výzvu Komise své národní cíle. Na zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele v červnu 2022 ministři členských států zdůraznili, že je důležité pozorně sledovat pokrok dosažený při provádění evropského pilíře sociálních práv a hlavních cílů Unie na rok 2030. V tomto kontextu je nyní pokrok v plnění těchto národních cílů sledován prostřednictvím společné zprávy o zaměstnanosti 2024, přijaté Radou dne 11. března 2024 (dále jen „společná zpráva o zaměstnanosti“) a je začleněn do monitorovacích nástrojů evropského semestru. Společná zpráva o zaměstnanosti 2024 navíc jakožto pilotní projekt obsahovala „první fázi analýzy zemí“ týkající se možných rizik pro vzestupnou sociální konvergenci na základě prvků Rámce sociální konvergence, která označila sedm členských států jako ohrožené potenciálními riziky a následně vedla k hlubší „druhé fázi analýzy“ pro těchto sedm členských států, z níž vyplynulo, že tyto výzvy se u všech nepotvrdily.
- (11) V reakci na ruskou invazi na Ukrajinu Evropská rada ve svých závěrech ze dne 24. února 2022 odsoudila jednání Ruska, jehož cílem je narušit evropskou a celosvětovou bezpečnost a stabilitu, vyjádřila solidaritu s obyvatelstvem Ukrajiny a důrazně poukázala na porušení mezinárodního práva a zásad Charty Organizace spojených národů ze strany Ruska. V současné době nabízí dočasná ochrana poskytovaná v Unii na základě prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2023/382⁽²⁸⁾ a prodloužená prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2023/2409⁽²⁹⁾ rychlou a účinnou pomoc vysídleným osobám, které prchají před útočnou válkou Ruska proti Ukrajině, a umožňuje jim v celé Unii využívat minimální práva, která poskytují odpovídající úroveň ochrany. Svou účastí na trzích práce v Unii mohou lidé vysídlení z Ukrajiny nadále přispívat k posílení ekonomiky Unie a pomoci podpořit svou zemi a její obyvatele. Získané zkušenosti a dovednosti mohou v budoucnu přispět k obnově Ukrajiny. Dětem a nezletilým osobám bez doprovodu zajišťuje dočasná ochrana právo na zákonné zastoupení a přístup ke vzdělávání a péči. Členské státy by měly pokračovat v zapojování sociálních partnerů do koncipování, provádění a hodnocení politických opatření zaměřených na řešení problémů v oblasti zaměstnanosti a dovedností, včetně uznávání kvalifikací lidí vysídlených z Ukrajiny. Sociální partneři hrají klíčovou roli při zmírňování dopadů této války z hlediska zachování zaměstnanosti a výroby.
- (12) Reformy trhu práce, včetně vnitrostátních mechanismů stanovování mezd, by měly respektovat vnitrostátní praxi v oblasti sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání, jakož i autonomii sociálních partnerů, s cílem zajistit spravedlivé mzdy umožňující důstojnou životní úroveň, udržitelný růst a vzestupnou socioekonomickou

⁽²⁸⁾ Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (Úř. věst. L 71, 4.3.2022, s. 1).

⁽²⁹⁾ Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2023/2409 ze dne 19. října 2023 o prodloužení dočasné ochrany zavedené prováděcím rozhodnutím (EU) 2022/382 (OJ L, 2023/2409, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

konvergenci. Tyto reformy by měly poskytnout potřebný prostor k širokému posouzení socioekonomických faktorů, včetně zlepšení v oblasti udržitelnosti, konkurenceschopnosti, inovací, vytváření kvalitních pracovních míst, spravedlivých pracovních podmínek, demokracie na pracovišti, genderové rovnosti, chudoby pracujících, vzdělávání, odborné přípravy a dovedností, veřejného zdraví, sociální ochrany a začleňování, jakož i reálných příjmů. Na summitu ve Val Duchesse v roce 2024 byl znovu potvrzen význam sociálního dialogu při řešení výzev ve světě práce, jež zahrnují nedostatek pracovních sil a dovedností.

- (13) Nástroj pro oživení a odolnost a další fondy Unie podporují členské státy při zavádění reforem a investic, které jsou v souladu s prioritami Unie a díky nimž jsou ekonomiky a společnosti v Unii udržitelnější a odolnější a lépe připravené na ekologickou a digitální transformaci v měnícím se kontextu, který nastal po odeznění pandemie COVID-19. Útočná válka Ruska proti Ukrajině ještě více zhoršila již existující socioekonomické problémy, protože vyšší ceny energií zasáhly zejména domácnosti s nízkými příjmy. Členské státy a Unie by měly i nadále dbát na zmírnění dopadů na sociální oblast, zaměstnanost a ekonomiku a na sociální spravedlivost transformace, a to i s ohledem na skutečnost, že větší otevřená strategická autonomie a urychlená ekologická transformace pomohou snížit závislost na dovozu energie a dalších strategických produktů a technologií, zejména z Ruska. Zásadní význam má posilování odolnosti a úsilí o vytvoření inkluzivní a odolné společnosti, v níž jsou občané chráněni, jsou schopni předjímat a zvládat změny a mohou se aktivně podílet na životě společnosti a na fungování ekonomiky.
- (14) Aby bylo možno podpořit přechody na trhu práce a plně využít nevyužitý potenciál trhu práce, a to i v souladu s přístupem aktivního začleňování a s ohledem na ekologickou a digitální transformaci, je zapotřebí ucelený soubor aktivních politik trhu práce sestávající z dočasných a cílených pobídek k zaměstnávání a přechodům, politik v oblasti dovedností, včetně vzdělávání pro ekologickou transformaci a udržitelný rozvoj, a cílené, účinné a přizpůsobivé služby zaměstnanosti. Měly by být podporovány vhodné pracovní podmínky, včetně bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, i fyzické a duševní zdraví pracovníků.
- (15) Je třeba řešit veškeré formy diskriminace, zajistit genderovou rovnost a podporovat zaměstnanost skupin, které jsou na trhu práce nedostatečně zastoupeny. Je třeba zajistit rovný přístup a příležitosti pro všechny a snížit chudobu a sociální vyloučení, především u dětí, zdravotně postižených osob a Romů, a to zejména zajištěním účinného fungování trhů práce a přiměřených a inkluzivních systémů sociální ochrany, jak je stanoveno v doporučeních Rady ze dne 8. listopadu 2019 ⁽³⁰⁾ a ze dne 30. ledna 2023 ⁽³¹⁾. Dále je třeba odstranit překážky, které brání inkluzivnímu a na budoucnost zaměřenému vzdělávání, odborné přípravě, celoživotnímu učení a účasti na trhu práce. Členské státy by měly investovat do předškolního vzdělávání a péče v souladu s evropskou zárukou pro děti a doporučením o „barcelonských cílech pro rok 2030“, do zvyšování atraktivity a inkluzivnosti odborného vzdělávání a přípravy v souladu s doporučením Rady ze dne 24. listopadu 2020 ⁽³²⁾ a do digitálních a ekologických dovedností v souladu s Akčním plánem digitálního vzdělávání a doporučeními o učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje a o cestách ke školnímu úspěchu. Nezbytnou podmínkou pro zajištění rovných příležitostí je přístup k cenově dostupnému a odpovídajícímu bydlení, a to i prostřednictvím sociálního bydlení. Problematika bezdomovectví by měla být řešena specificky pomocí preventivních opatření a podporou přístupu k trvalému bydlení a poskytováním podpůrných služeb. Včasný a rovný přístup k cenově dostupné kvalitní dlouhodobé péči v souladu s doporučením Rady ze dne 8. prosince 2022 ⁽³³⁾ a k zdravotnickým službám, včetně prevence a podpory zdravotní péče, jsou obzvláště důležité s ohledem na možná budoucí zdravotní rizika a v kontextu stárnoucí společnosti. Potenciál osob se zdravotním postižením přispívat k hospodářskému růstu a sociálnímu rozvoji by měl být dále využíván v souladu se Strategií práv osob se zdravotním postižením, která vyzvala členské státy, aby pro osoby se zdravotním postižením stanovily cíle v oblasti zaměstnanosti a vzdělávání dospělých. Strategický rámec EU pro Romy ⁽³⁴⁾ zdůrazňuje schopnost marginalizovaných romských komunit snížit nedostatek pracovních sil a dovedností a jeho cílem je snížit rozdíl v zaměstnanosti mezi Romy a obecnou populací alespoň o polovinu. Nové technologie a rozvíjející se pracoviště v celé Unii umožňují flexibilnější formy uspořádání práce, vyšší produktivitu

⁽³⁰⁾ Doporučení Rady ze dne 8. listopadu 2019 o přístupu pracovníků a osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně (Úř. věst. C 387, 15.11.2019, s. 1).

⁽³¹⁾ Doporučení Rady ze dne 30. ledna 2023 o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění (Úř. věst. C 41, 3.2.2023, s. 1).

⁽³²⁾ Doporučení Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost (Úř. věst. C 417, 2.12.2020, s. 1).

⁽³³⁾ Doporučení Rady ze dne 8. prosince 2022 o přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči (Úř. věst. C 476, 15.12.2022, s. 1).

⁽³⁴⁾ Sdělení Komise ze dne 7. října 2020 nazvané „Unie rovnosti: strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů a doporučení Rady ze dne 12. března 2021 o rovnosti, začlenění a účasti Romů (Úř. věst. C 93, 19.3.2021, s. 1).

a rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem a zároveň přispívají k plnění ekologických závazků Unie. Tento vývoj s sebou na trhy práce přináší také nové výzvy, které ovlivňují pracovní podmínky, bezpečnost a ochranu zdraví při práci a účinný přístup k odpovídající sociální ochraně pracovníků a osob samostatně výdělečně činných. Členské státy by měly za spolupráce se sociálními partnery zajistit, aby nové formy organizace práce vedly k existenci kvalitních pracovních míst i pracovišť a pracovních podmínek s náležitou ochranou zdraví a bezpečnosti, jakož i k rovnováze mezi pracovním a soukromým životem a aktivnímu a zdravému stárnutí a aby zachovaly zavedená pracovní a sociální práva a posílily sociální model Evropy.

- (16) Integrované hlavní směry by měly být základem doporučení pro jednotlivé země, která může Rada učinit vůči členským státům. Členské státy by měly plně využívat své zdroje REACT-EU, zpřístupněné v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2221⁽³⁵⁾, které navyšuje fondy politiky soudržnosti a Fond evropské pomoci nejchudším osobám. Nařízení (EU) 2020/2221 bylo v důsledku současné ukrajinské krize dále doplněno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/562⁽³⁶⁾, jakož i další změnou nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060⁽³⁷⁾ týkající se zvýšeného předběžného financování ze zdrojů REACT-EU a novými jednotkovými náklady s cílem pomoci urychlit integraci osob opouštějících Ukrajinu a vstupujících do Unie, jak je stanoveno v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/613⁽³⁸⁾. Kromě toho by členské státy měly během programového období 2021–2027 plně využívat Evropský sociální fond plus, Evropský fond pro regionální rozvoj, Nástroj pro oživení a odolnost a další fondy Unie, včetně Fondu pro spravedlivou transformaci, jakož i program InvestEU zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/523⁽³⁹⁾ a Nástroj pro technickou podporu v zájmu podpory kvalitních pracovních míst a sociálních investic, boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení, potírání diskriminace, zajištění dostupnosti a inkluzivnosti a prosazování příležitostí ke zvyšování kvalifikace a k rekvalifikaci pracovní síly, celoživotního učení a vysoce kvalitního vzdělávání a odborné přípravy pro všechny, včetně digitální gramotnosti a dovedností, s cílem vybavit občany znalostmi a kvalifikací, jež jsou potřebné pro digitální a zelenou ekonomiku. Členské státy by měly rovněž plně využívat Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci na pomoc propuštěným pracovníkům zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/691⁽⁴⁰⁾, aby podpořily pracovníky, kteří byli propuštěni v důsledku významných restrukturalizačních událostí, jako jsou socioekonomické transformace, které jsou důsledkem celosvětových trendů a technologických a environmentálních změn. I když jsou integrované hlavní směry určeny členským státům a Unii, měly by se provádět ve spolupráci se všemi státními, regionálními a místními orgány, do níž by se měly intenzivně zapojovat parlamenty, jakož i sociální partneři a zástupci občanské společnosti.
- (17) Výbor pro zaměstnanost a Výbor pro sociální ochranu by měly v souladu se svými příslušnými mandáty vyplývajícími ze Smlouvy o fungování EU sledovat provádění příslušných politik s ohledem na hlavní směry zaměstnanosti. Uvedené výbory a přípravné orgány Rady zapojené do koordinace hospodářských a sociálních politik by měly úzce spolupracovat. Politický dialog mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí, zejména pokud jde o hlavní směry zaměstnanosti, by měl být zachován.
- (18) Byl konzultován Výbor pro sociální ochranu,
- ⁽³⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2221 ze dne 23. prosince 2020, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013, pokud jde o dodatečné zdroje a prováděcí opatření na pomoc při podpoře zotavení z krize v souvislosti s pandemií COVID-19 a jejími sociálními dopady a při přípravě zeleného, digitálního a odolného oživení hospodářství (REACT-EU) (Úř. věst. L 437, 28.12.2020, s. 30).
- ⁽³⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/562 ze dne 6. dubna 2022, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 223/2014, pokud jde o Akci v rámci politiky soudržnosti na podporu uprchlíků v Evropě (CARE) (Úř. věst. L 109, 8.4.2022, s. 1).
- ⁽³⁷⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159).
- ⁽³⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/613 ze dne 12. dubna 2022, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 223/2014, pokud jde o zvýšené předběžné financování ze zdrojů REACT-EU a stanovení jednotkových nákladů (Úř. věst. L 115, 13.4.2022, s. 38).
- ⁽³⁹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/523 ze dne 24. března 2021, kterým se zavádí Program InvestEU a mění nařízení (EU) 2015/1017 (Úř. věst. L 107, 26.3.2021, s. 30).
- ⁽⁴⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/691 ze dne 28. dubna 2021 o Evropském fondu pro přizpůsobení se globalizaci na pomoc propuštěným pracovníkům (EFG) a o zrušení nařízení (EU) č. 1309/2013 (Úř. věst. L 153, 3.5.2021, s. 48).

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Hlavní směry politik zaměstnanosti členských států (dále jen „hlavní směry zaměstnanosti“) se přijímají ve znění uvedeném v příloze. Tyto hlavní směry zaměstnanosti jsou součástí integrovaných hlavních směrů.

Článek 2

Členské státy zohlední hlavní směry zaměstnanosti ve svých politikách zaměstnanosti a programech reforem, které jsou předmětem zpráv v souladu s čl. 148 odst. 3 Smlouvy o fungování EU.

Článek 3

Toto rozhodnutí je určeno členským státům.

V Bruselu dne 2. prosince 2024.

Za Radu

předseda

NAGY M.

PŘÍLOHA

Hlavní směr 5: Podpora poptávky po pracovní síle

Členské státy by měly aktivně podporovat udržitelné sociálně tržní hospodářství a usnadňovat a podporovat investice do vytváření kvalitních pracovních míst, a to i s využitím potenciálu spojeného s digitální a zelenou transformací, s ohledem na hlavní cíle Unie a vnitrostátní cíle pro rok 2030 v oblasti zaměstnanosti. Za tímto účelem by měly omezit překážky, s nimiž se podniky setkávají při najímání pracovníků, podporovat odpovědné podnikání a skutečnou samostatnou výdělečnou činnost, a zejména podporovat vytváření a růst mikropodniků a malých a středních podniků, mimo jiné prostřednictvím přístupu k financování a využíváním potenciálu obnovitelných zdrojů a oběhového hospodářství. Členské státy by měly aktivně podporovat rozvoj sociální ekonomiky, včetně sociálních podniků, a plně využít její potenciál. Měly by vypracovat příslušná opatření a strategie pro sociální ekonomiku, podporovat sociální inovace a podněcovat obchodní modely, které vytvářejí kvalitní pracovní příležitosti a generují sociální blahobyt, zejména na místní úrovni, a to i v oběhovém hospodářství a na územích nejvíce ovlivněných přechodem na zelenou ekonomiku, a to i prostřednictvím cílené finanční a technické podpory.

V zájmu posílení odolnosti vůči možným ekonomickým šokům či otřesům na trhu práce nebo přetrvávajícím strukturálním změnám hrají důležitou úlohu dobře navržené režimy zkrácené pracovní doby a podobná opatření. Mohou rovněž podpořit strukturální transformace tím, že usnadní a podpoří procesy restrukturalizace a přerozdělení pracovní síly z upadajících do rozvíjejících se odvětví, čímž se zvýší produktivita a konkurenceschopnost, zachová zaměstnanost a usnadní modernizace hospodářství, mimo jiné prostřednictvím rozvoje souvisejících dovedností. V zájmu podpory vytváření kvalitních pracovních míst, usnadnění přechodů v průběhu celého pracovního života a řešení nedostatku pracovních sil a dovedností by se měly zvážet dobře navržené pobídky k zaměstnávání a přechodu i opatření k prohlubování dovedností a změně kvalifikace, které byly vypracovány v úzké spolupráci se sociálními partnery, a to i s ohledem na digitální a zelenou transformaci, demografickou změnu a dopady útočné války Ruska proti Ukrajině.

Zdanění by se mělo přesunout z práce na jiné zdroje, které více podporují zaměstnanost a inkluzivní růst a jsou v souladu s cíli v oblasti klimatu a životního prostředí při zohlednění přerozdělovacího účinku daňového systému a jeho účinků na účast žen na trh práce, a přitom ochraňovat příjmy pro přiměřenou sociální ochranu a výdaje na podporu růstu.

Členské státy, včetně těch se zákonnou minimální mzdou, by měly podporovat kolektivní vyjednávání o stanovení mezd a zajistit účinné zapojení sociálních partnerů, a to transparentním a předvídatelným způsobem, který umožní přiměřenou schopnost mezd reagovat na vývoj produktivity a podpoří spravedlivé mzdy umožňující důstojnou životní úroveň, přičemž by se měla zvláštní pozornost věnovat skupinám s nižšími a středními příjmy s cílem posílit vzestupnou sociálně-ekonomickou konvergenci. Mechanismy stanovování mezd by také měly zohledňovat socio-ekonomické podmínky, včetně růstu zaměstnanosti, konkurenceschopnosti, kupní síly a vývoje v jednotlivých regionech a odvětvích. Při respektování vnitrostátních postupů a samostatnosti sociálních partnerů by členské státy a sociální partneři měli zajistit, aby všichni pracovníci měli přiměřené mzdy díky tomu, že budou moci přímo nebo nepřímo využívat kolektivních smluv nebo přiměřených zákonných minimálních mezd, a to s ohledem na jejich dopad na konkurenceschopnost, vytváření kvalitních pracovních míst, kupní sílu a chudobu pracujících.

Hlavní směr 6: Zlepšení nabídky práce a přístupu k zaměstnání, celoživotního získávání dovedností a kompetencí

Členské státy by měly v souvislosti s digitální a zelenou transformací, demografickou změnou a útočnou válkou Ruska proti Ukrajině prosazovat udržitelnost, produktivitu, konkurenceschopnost, zaměstnatelnost, inkluzivnost a rozvoj lidského kapitálu a zároveň podporovat obyvatele v tom, aby po celou dobu života získávali dovednosti a kompetence, a reagovat na současné i budoucí potřeby trhu práce, mimo jiné s ohledem na hlavní cíle Unie a vnitrostátní cíle pro rok 2030 v oblasti dovedností. Členské státy by měly rovněž modernizovat své systémy vzdělávání a odborné přípravy a investovat do nich tak, aby tyto systémy poskytovaly vysoce kvalitní a inkluzivní všeobecné a odborné vzdělávání a přípravu, zlepšit výsledky vzdělávání a poskytování příležitostí k rozvoji dovedností a kompetencí, včetně těch, které jsou potřebné pro ekologickou a digitální transformaci, a zajistit přístup k digitálnímu učení, jazykové přípravě (např. v případě uprchlíků, mj. z Ukrajiny, nebo při usnadňování přístupu na trh práce v přeshraničních regionech) a získávání podnikatelských dovedností. Členské

státy by měly společně se sociálními partnery, poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy, podniky a dalšími zúčastněnými stranami pracovat na řešení strukturálních nedostatků v systémech vzdělávání a odborné přípravy a zlepšovat kvalitu těchto systémů a jejich relevantnost pro trh práce, mimo jiné prostřednictvím cílené finanční a technické podpory. To by rovněž přispělo k realizaci ekologické a digitální transformace, řešení nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a nedostatku pracovních sil, včetně činností souvisejících s odvětvími pro nulové čisté emise a digitálními odvětvími, a to i činností důležitých pro hospodářskou bezpečnost EU, a činností souvisejících s ekologickou transformací, jako je zavádění energie z obnovitelných zdrojů nebo renovace budov.

Zvláštní pozornost by měla být věnována řešení výzev spojených s výsledky mladých lidí ve vzdělávání, zejména v oblasti základních dovedností. Je třeba přijmout opatření k řešení výzev, jimž čelí učitelské povolání, včetně jeho atraktivity, nedostatku učitelů a potřeby investovat do digitálních dovedností a kompetencí učitelů a školitelů. Dále by systémy vzdělávání a odborné přípravy měly všechny účastníky vzdělávání vybavit klíčovými kompetencemi včetně základních a digitálních dovedností, jakož i průřezových kompetencí a kritického myšlení vzhledem k hrozbě dezinformací, s cílem vytvořit předpoklady pro adaptabilitu a odolnost v průběhu celého života a zároveň zajistit, aby byli učitelé připraveni rozvíjet tyto kompetence u žáků. Členské státy by měly podporovat dospělé v produktivním věku v přístupu k odborné přípravě, zvýšit povědomí o významu pracovního prostředí příznivého pro celoživotní učení rovněž mezi zaměstnavateli a posílit pobídky a motivaci jednotlivců k vyhledávání odborné přípravy, případně i prostřednictvím individuálních vzdělávacích účtů, a zajištěním jejich převoditelnosti během profesních přechodů, jakož i prostřednictvím spolehlivého systému hodnocení kvality odborné přípravy. Členské státy by měly prozkoumat využívání mikrocertifikátů k podpoře celoživotního vzdělávání a zaměstnatelnosti. Měly by každému umožnit předvídat potřeby trhu práce a lépe se jim přizpůsobit, zejména prostřednictvím průběžného prohlubování dovedností a změny kvalifikace a poskytování integrovaného vedení a poradenství, s cílem podpořit vyváženou a spravedlivou transformaci pro všechny, posílit zaměstnanost a sociální výsledky a produktivitu, řešit nedostatek pracovních sil a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, zlepšit celkovou odolnost hospodářství vůči otřesům a usnadnit případné úpravy.

Členské státy by měly podporovat rovné příležitosti pro všechny tím, že se budou zabývat nerovnostmi v systémech vzdělávání a odborné přípravy, a to i z hlediska regionálního pokrytí. Zejména je důležité zajistit dětem přístup k cenově dostupnému a kvalitnímu předškolnímu vzdělávání a péči v souladu s novými „barcelonskými cíli“ a evropskou zárukou pro děti. Členské státy by měly zvýšit celkovou úroveň kvalifikace, snížit počet osob, které předčasně ukončují vzdělávání a odbornou přípravu, podpořit rovný přístup ke vzdělávání u dětí ze znevýhodněných skupin a z odlehklých oblastí, zvýšit atraktivitu odborného vzdělávání a přípravy, podpořit přístup k terciárnímu vzdělávání a míru jeho dokončení a zvýšit počet absolventů – a zejména absolventek – studia přírodních věd, technologií, inženýrství a matematiky (STEM) v rámci odborného vzdělávání a přípravy i terciárního vzdělávání. Rovněž je třeba podpořit špičkovou úroveň a excelenci ve výsledcích vzdělávání vzhledem k jejich úloze při podpoře budoucího inovačního potenciálu EU. Členské státy by měly usnadnit přechod mladých lidí ze vzdělávání do zaměstnání pomocí kvalitních stáží a učňovské přípravy a zvýšit účast dospělých na dalším vzdělávání, zejména účastníků vzdělávání ze znevýhodněných prostředí a osob s nejnižší kvalifikací, přičemž by měly řešit genderově specifické a jiné překážky, které mohou jejich přístup a účast ovlivňovat. S ohledem na nové požadavky digitálních, zelených a stárnoucích společností by členské státy měly modernizovat a rozšířit nabídku flexibilního počátečního a dalšího odborného vzdělávání a přípravy ve svých systémech odborného vzdělávání a přípravy a zvýšit její využívání, posílit učení se práci, mimo jiné prostřednictvím dostupné, kvalitní a účinné učňovské přípravy, a podporovat dospělé s nízkou kvalifikací, aby si zachovali svou zaměstnatelnost. Měly by být zajištěny možnosti odborné přípravy, aby se pracovníci mohli účastnit programů odborné přípravy v pracovní době (a bez nákladů pro pracovníky). Kromě toho by členské státy měly zvýšit relevanci terciárního vzdělávání a výzkumu pro potřeby trhu práce, zlepšit monitorování a předvídání dovedností, zajistit větší zviditelnění a srovnatelnost dovedností a kvalifikací získaných v zahraničí, a zajistit důslednější využívání celounijních klasifikací (tj. klasifikace ESCO) a rozšířit příležitosti pro uznávání a ověřování dovedností a kompetencí získaných mimo rámec formálního vzdělávání a odborné přípravy, a to i pro uprchlíky a osoby se statutem dočasné ochrany. Kromě využití nevyužitého potenciálu domácí pracovní síly v EU může k řešení nedostatku dovedností a pracovních sil, včetně těch, které souvisejí s ekologickou a digitální transformací, například v odvětvích STEM a ve zdravotní péči a dlouhodobé péči, přispět i přilákání talentů a dovedností ze zemí mimo EU prostřednictvím řízené migrace, předcházení vykořisťujícím pracovním podmínkám a boje proti nehlášené práci.

Členské státy by měly poskytovat nezaměstnaným a neaktivním osobám účinnou, včasnou, koordinovanou a individuálně uzpůsobenou pomoc založenou na podpoře při hledání zaměstnání, odborné přípravě, zvyšování kvalifikace a rekvalifikaci a přístupu k dalším podpůrným službám, přičemž zvláštní pozornost by měla být věnována osobám ve zranitelných situacích a osobám, kterých se dotýkají ekologická a digitální transformace nebo otřesy na trhu práce. Konkrétní opatření, která zahrnují hloubkové individuální posouzení nezaměstnaných osob, by měla být uplatňována co nejdříve, nejpozději však po 18 měsících nezaměstnanosti, s cílem výrazně snížit dlouhodobou a strukturální nezaměstnanost a předcházet jí. Je třeba i nadále řešit nezaměstnanost mladých lidí a otázku mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, a to prostřednictvím prevence předčasných odchodů ze vzdělávání a odborné přípravy a strukturálním zlepšením přechodu ze vzdělávání do zaměstnání, mimo jiné prostřednictvím plného provedení posílené

záruky pro mladé lidi, která by měla rovněž podpořit kvalitní pracovní příležitosti pro mladé lidi. Kromě toho by členské státy měly zintenzivnit úsilí zejména při zdůrazňování nových perspektiv pro budoucnost, jež ekologická a digitální transformace nabízí mladým lidem z hlediska vstupu na trh práce a setrvání na něm.

Členské státy by měly usilovat o odstranění překážek a demotivujících prvků ve vztahu k účasti na trhu práce a zajistit pobídky v tomto směru, zejména pro osoby s nízkým příjmem, druhé výdělečně činné osoby (což jsou často ženy) a pro ty, kdo jsou trhu práce nejvíce vzdáleni. Vzhledem k velkému nedostatku pracovních sil v některých povoláních a odvětvích (zejména v odvětvích STEM, IKT, zdravotní péči a dlouhodobé péči, vzdělávání, dopravě a stavebnictví) by členské státy měly usilovat o zlepšení nabídky práce, zejména podporou přiměřených mezd a spravedlivých pracovních podmínek, zajištěním toho, aby systémy daní a dávek podporovaly účast na trhu práce a aby aktivní politiky na trhu práce byly účinné a dostupné a současně byla respektována úloha a nezávislost sociálních partnerů. Členské státy by měly rovněž podporovat pracovní prostředí uzpůsobené pro osoby se zdravotním postižením, mimo jiné prostřednictvím cílené finanční a technické podpory, informačních a osvětových kampaní a služeb, které jim umožní účast na trhu práce a ve společnosti. Je třeba řešit rozdíly v zaměstnanosti a odměňování žen a mužů, jakož i genderové stereotypy. Členské státy by měly zajistit rovnost žen a mužů a zvýšenou účast žen na trhu práce, mimo jiné poskytováním rovných příležitostí a kariérního postupu a odstraněním překážek v podobě omezenějšího přístupu žen k vedoucím pozicím na všech úrovních rozhodování, jakož i potíráním násilí a obtěžování v práci, což je problém především pro ženy. Měla by být zajištěna stejná odměna mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci, jakož i transparentnost odměňování. Mělo by se podporovat sladění pracovního, rodinného a soukromého života žen i mužů, zejména prostřednictvím přístupu k dlouhodobé péči a službám předškolního vzdělávání a péče, jež jsou finančně dostupné a kvalitní, stejně jako pomocí odpovídajících politik, které se věnují změnám ve světě práce způsobeným digitalizací. Členské státy by měly zajistit, aby rodiče a další osoby s pečovatelskými povinnostmi mohli využívat vhodného pracovního volna z rodinných důvodů a pružných forem uspořádání práce, aby se dosáhlo vyvážení pracovního, rodinného a soukromého života a podpořilo vyvážené využívání těchto nároků mezi rodiči.

Hlavní směr 7: Zlepšení fungování trhů práce a účinnosti sociálního dialogu

Členské státy by měly společně se sociálními partnery vytvářet spravedlivé, transparentní a předvídatelné pracovní podmínky, aby využily dynamické a produktivní pracovní síly a nových pracovních a podnikatelských modelů, přičemž by měly zajistit rovnováhu práv a povinností. Měly by omezit segmentaci uvnitř trhů práce a předcházet jí, bojovat proti nehlášené práci a zdánlivě samostatné výdělečně činnosti a podporovat přechod na formy pracovního poměru na dobu neurčitou. Pravidla pracovněprávní ochrany, pracovní právo a instituce by měly vytvořit vhodné prostředí pro nábor pracovníků i zajistit nezbytnou flexibilitu pro zaměstnavatele, aby se mohli rychle přizpůsobovat změnám hospodářské situace, a zároveň chránit pracovní práva a zajistit sociální ochranu, odpovídající úroveň bezpečnosti a zdravé, bezpečné a dobře uzpůsobené pracovní prostředí pro všechny pracovníky. Podpora využívání pružných forem uspořádání práce, jako je práce na dálku, může přispět k vyšší úrovni zaměstnanosti a inkluzivnějším trhům práce. Kromě toho by členské státy měly podporovat pracovníky, podniky a další aktéry při digitální transformaci, mimo jiné prosazováním zavádění etických a důvěryhodných nástrojů umělé inteligence. Může se jednat o celou škálu opatření od politik zaměřených na prohlubování dovedností a změnu kvalifikace pracovníků pro nová povolání až po pobídky pro společnosti k vývoji a zavádění technologií, které mají potenciál zvýšit produktivitu, doplnit lidskou práci a zmírnit nedostatek pracovních sil v kritických odvětvích. Obecně, a především v kontextu změny klimatu a digitální transformace, je důležité zajistit dodržování práv pracovníků, pokud jde o pracovní podmínky (včetně pracovní doby a uspořádání práce, které zohledňuje vlny veder), duševní zdraví při práci a rovnováhu mezi prací a osobním životem. Mělo by se zamezit pracovněprávním vztahům vedoucím k nejistým pracovním podmínkám, mimo jiné v případě pracovníků platform, a to zajištěním spravedlnosti, transparentnosti a odpovědnosti při používání algoritmů a potíráním zneužívání atypických pracovních smluv. Měl by být zajištěn přístup k účinnému, nestrannému řešení sporů a v případě neoprávněného propuštění právo na nápravu, případně včetně přiměřené kompenzace.

Politiky by měly zlepšit a podpořit účast na trhu práce, soulad mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce a přechody mezi zaměstnáními, rovněž s ohledem na demografickou změnu, a to i ve znevýhodněných regionech. Členské státy by měly účinně aktivovat osoby, které se mohou zapojit, a umožnit jim účast na trhu práce, a to zejména nedostatečně zastoupené skupiny, jako jsou ženy a mladí lidé, jakož i osoby ve zranitelné situaci, jako jsou lidé s nižší kvalifikací a dlouhodobě nezaměstnaní, zdravotně postižené osoby, osoby z rodin migrantů, včetně osob se statutem dočasné ochrany, jakož i osoby z marginalizovaných romských komunit a starší pracovníci. Členské státy by měly posílit oblast působnosti a účinnost aktivních politik na trhu práce zlepšením jejich zaměření, dosahu, pokrytí a jejich lepším propojením se sociálními službami, odbornou přípravou a podporou příjmu pro nezaměstnané osoby při hledání práce, a to na základě práv a povinností těchto osob. Členské státy by měly co nejlépe využívat finanční a technickou podporu EU v zájmu posílení

kapacity veřejných služeb zaměstnanosti tak, aby tyto služby mohly poskytovat včasnou a individuálně uzpůsobenou pomoc uchazečům o zaměstnání, reagovat na současné i budoucí potřeby trhu práce a zavádět řízení podle výkonnosti, čímž se podpoří jejich schopnost používat data a digitální technologie. V tomto ohledu hrají roli i soukromé služby zaměstnanosti.

Členské státy by měly poskytnout nezaměstnaným přiměřenou podporu v nezaměstnanosti po přiměřenou dobu v souladu s jejich příspěvky a vnitrostátními pravidly způsobilosti. Podpora v nezaměstnanosti by neměla odrazovat od rychlého návratu do zaměstnání a měla by být doplněna aktivními politikami trhu práce, včetně opatření k prohlubování dovedností a změně kvalifikace, rovněž s ohledem na nedostatek pracovních sil a dovedností.

Měla by být zvýšena a náležitě podporována mobilita účastníků vzdělávání, učňů a pracovníků, zejména účastníků odborného vzdělávání a přípravy, kteří mají méně zkušeností s mobilitou, s cílem zlepšit jejich dovednosti a zaměstnatelnost, aby se zcela využil potenciál evropského trhu práce a podpořila se konkurenceschopnost na úrovni EU a současně se řešily možné nepříznivé demografické účinky mobility (včetně odlivu mozků). Je třeba se zabývat výzvami týkajícími se mobility pracovních sil v rámci EU, mimo jiné v postupech uznávání odborných kvalifikací nebo převodu nabytých práv v oblasti sociálního zabezpečení. Měly by být zajištěny spravedlivé a důstojné podmínky pro všechny, kdo vykonávají přeshraniční činnost, a to zamezením diskriminací a zajištěním rovného zacházení, prosazováním právních předpisů EU a členských států a posílením správní spolupráce mezi vnitrostátními správními orgány, pokud jde o mobilní pracovníky, s využitím pomoci Evropského orgánu pro pracovní záležitosti.

V případech dočasného uzavření hranic z důvodů týkajících se veřejného zdraví by měla být podporována mobilita pracovníků v kritických povoláních a přeshraničních, sezónních a vyslaných pracovníků. Členské státy by měly posílit možnosti legální migrace a stanovit účinnou integrační politiku pro pracovníky a jejich rodiny, která bude zahrnovat vzdělávání a odbornou přípravu, včetně jazykové přípravy, zaměstnání, zdraví a bydlení, v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi.

Členské státy by také měly usilovat o vytvoření vhodných podmínek pro nové formy a způsoby práce, využít jejich potenciál pro tvorbu pracovních míst a zároveň zajistit, že budou v souladu se stávajícími sociálními právy. Měly by poskytovat poradenství a vodítka týkající se práv a povinností, jež se použijí v kontextu atypických smluv a nových forem práce, jako je práce prostřednictvím digitálních pracovních platform a práce na dálku. Sociální partneři mohou v tomto ohledu hrát podstatnou roli a členské státy by je měly podporovat při oslovování a zastupování lidí v atypických a nových formách práce. Členské státy by rovněž měly zvážit poskytování podpory při vymahatelnosti – například pokynů nebo specializovaných školení pro inspektoráty práce – v souvislosti s výzvami plynoucími z nových forem organizace práce, včetně využívání digitálních technologií a umělé inteligence, jako je algoritmické řízení, dohled nad pracovníky a práce na dálku. Účinné prosazování práv na informování a projednávání a kolektivní vyjednávání jsou klíčové pro rozvoj a dodržování práv pracovníků v souvislosti s procesy digitalizace a při využívání umělé inteligence a algoritmů k organizaci práce a v pracovněprávních vztazích.

Členské státy by na základě stávajících vnitrostátních zvyklostí měly podporovat demokracii na pracovišti a zajistit prostředí příznivé pro dvoustranný a trojstranný sociální dialog ve veřejném a soukromém sektoru na všech úrovních, včetně kolektivního vyjednávání, v souladu s vnitrostátními právními předpisy nebo zvyklostmi, po konzultaci se sociálními partnery a v úzké spolupráci s nimi, a současně respektovat jejich samostatnost. Členské státy by měly systematicky, smysluplně a včas zapojovat sociální partnery do navrhování a provádění politik zaměstnanosti, sociálních politik a případně hospodářských a dalších veřejných politik, včetně stanovování a aktualizace zákonných minimálních mezd. Členské státy by měly podporovat širší rozsah kolektivního vyjednávání, mimo jiné podporou budování a posilování kapacit sociálních partnerů, umožnit účinné kolektivní vyjednávání na všech příslušných úrovních a podporovat koordinaci mezi těmito úrovněmi a napříč jimi. Sociální partneři by měli být podporováni ve sjednávání a uzavírání kolektivních smluv v záležitostech, které se jich týkají, přičemž je třeba respektovat jejich samostatnost a právo na kolektivní akce. Úloha sociálních partnerů má zásadní význam při navrhování a provádění vyvážených řešení, která usnadňují spravedlivý přechod k dekarbonizovanému hospodářství.

V příslušných případech by členské státy na základě stávajících vnitrostátních postupů měly přihlížet k relevantním zkušenostem organizací občanské společnosti v oblasti zaměstnanosti a sociálních otázek.

Hlavní směr 8: Prosazování rovných příležitostí pro všechny, podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě

Členské státy by měly podporovat inkluzivní trhy práce, které jsou otevřené všem, zavedením účinných opatření k odstranění všech forem diskriminace a zajištění rovných příležitostí pro všechny, a zejména pro skupiny, které jsou na trhu práce zastoupeny nedostatečně, rovněž s náležitým zřetelem k regionálnímu a územnímu rozměru. Členské státy by měly zajistit rovné zacházení, pokud jde o zaměstnání, pomoc uchazečům o zaměstnání, sociální ochranu, zdravotní péči, předškolní vzdělávání a péči, dlouhodobou péči, vzdělávání a přístup ke zboží a službám, včetně bydlení, bez ohledu na pohlaví, rasový nebo etnický původ, náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci.

Členské státy by měly modernizovat systémy sociální ochrany, aby poskytovaly odpovídající, účinnou, účelnou a udržitelnou sociální ochranu pro všechny a ve všech fázích života a přitom podporovaly sociální začlenění a vzestupnou sociální mobilitu, motivovaly k účasti na trhu práce, podporovaly sociální investice, bojovaly proti chudobě a sociálnímu vyloučení a řešily nerovnosti, mimo jiné vytvořením systémů daní a dávek a posuzováním dopadů politik na distribuci příjmů. Účinnost systémů sociální ochrany se zlepší, pokud budou univerzální přístupy doplněny o přístupy cílené. Modernizace systémů sociální ochrany by se měla rovněž zaměřit na zlepšení jejich odolnosti vůči mnohostranným výzvám. Zvláštní pozornost by měla být věnována zranitelným domácnostem, které jsou zasaženy ekologickou a digitální transformací a vysokými životními náklady včetně nákladů na bydlení a energie. Členské státy by měly dále řešit nedostatky v přístupu pracovníků a osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně s ohledem na nárůst atypických forem práce.

Členské státy by měly rozvíjet a integrovat tři prvky aktivního začleňování: přiměřenou podporu příjmu, inkluzivní trhy práce a přístup ke kvalitním podpůrným službám, aby splnily individuální potřeby. Systémy sociální ochrany by měly zajistit přiměřené dávky poskytující minimální příjem každému, kdo nemá dostatečné prostředky, a podporovat sociální začlenění tím, že budou obyvatele podporovat a vybízet k aktivní účasti na trhu práce a ve společnosti, rovněž prostřednictvím cíleného poskytování sociálních služeb. Nezbytným předpokladem pro zajištění rovných příležitostí je nabídka cenově dostupného a přístupného bydlení a kvalitních služeb, jako jsou předškolní vzdělávání a péče, mimoškolní péče, vzdělávání, odborná příprava a zdravotní a dlouhodobá péče. V souladu s hlavními cíli Unie a vnitrostátními cíli pro rok 2030 v oblasti snižování chudoby by měla být zvláštní pozornost věnována boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení, včetně chudoby pracujících. Chudoba a sociální vyloučení dětí by měly být zejména řešeny komplexními a integrovanými opatřeními, mimo jiné i plným prováděním evropské záruky pro děti ve vnitrostátním právu. Členské státy by měly zajistit, aby měl každý, děti nevyjímaje, přístup ke kvalitním základním službám. Osobám, které to potřebují nebo které se nacházejí ve zranitelné situaci, by měly také zajistit přístup k přiměřenému a cenově dostupnému bydlení, včetně sociálního bydlení, nebo pomoci v této oblasti. Měly by zajistit spravedlivý přechod na čistou energii a řešit energetickou chudobu jako stále významnější formu chudoby, a to případně i prostřednictvím cílených podpůrných opatření pro domácnosti ve zranitelném postavení. Členské státy by měly ve vhodných případech účinně využívat financování a technickou podporu EU k investicím do sociálního bydlení nebo pomoci v oblasti bydlení, renovace bydlení a doprovodných služeb a řešit naléhavou potřebu cenově dostupného a přiměřeného bydlení. Ve vztahu k těmto službám by měly být zohledněny zvláštní potřeby osob se zdravotním postižením, mimo jiné pokud jde o přístupnost. Problematika bezdomovectví by měla být řešena specificky pomocí preventivních opatření a podporou přístupu k trvalému bydlení a poskytováním podpůrných služeb.

Členské státy by měly zajistit včasný přístup k cenově dostupné preventivní a léčebné zdravotní a dlouhodobé péči vysoké kvality a zároveň zabezpečit dlouhodobou udržitelnost. V souvislosti s rostoucí poptávkou po dlouhodobé péči, která je rovněž spojena s demografickou změnou, je třeba řešit nedostatky v přiměřenosti, jakož i nedostatek pracovních sil a špatné pracovní podmínky.

V souvislosti s útočnou válkou Ruska proti Ukrajině a v souladu s aktivací směrnice Rady 2001/55/ES⁽¹⁾ by členské státy měly nadále nabízet vysídleným osobám z Ukrajiny odpovídající úroveň ochrany. V případě nezletilých osob bez doprovodu by měly také provést nezbytná opatření. Vysídleným dětem by měl být zajištěn přístup k předškolnímu vzdělávání a péči a k dalším nejdůležitějším službám v souladu s evropskou zárukou pro děti.

⁽¹⁾ Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12).

V kontextu prodlužující se délky života a demografické změny by členské státy měly zabezpečit přiměřenost a udržitelnost důchodových systémů pro zaměstnance i osoby samostatně výdělečně činné a zajistit pro ženy i muže rovné příležitosti získávat a nabývat důchodová práva, mimo jiné prostřednictvím doplňkových programů, které jim zajistí přiměřený příjem ve stáří. Důchodové reformy by měly být podporovány politikami, které usilují o snížení rozdílů ve výši důchodů žen a mužů, podporují aktivní a zdravé stárnutí a prodlužují pracovní život, jako je například zvyšování skutečného věku odchodu do důchodu, zejména usnadněním účasti na trhu práce a zajištěním pracovních podmínek uzpůsobených potřebám starších pracovníků. Členské státy by měly zahájit konstruktivní dialog se sociálními partnery a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami a umožnit postupné zavádění reforem.
